

RICARD GIRALT MIRACLE I LA TIPOGRAFIA

IVAM CENTRE JULIO GONZÁLEZ

28 març / 26 maig 1996

Ricard Giralt Miracle (Barcelona 1911-1994) s'inicià en el dibuix amb el seu pare, Francesc Giralt III un notable gravador litògraf. El seu contacte professional amb el món de les arts gràfiques es va produir l'any 1926, en començar a treballar a l'estudi gràfic de l'editorial Seix-Barral, juntament amb el pintor Joan Seix, l'il·lustrador Josep Narro i el grafista Franz Schuwer. Aquesta etapa fonamental en la seua formació l'acostà tant a la producció gràfica dels noucentistes com a les propostes modernes de Cassandre, Tschichold i Herbert Bayer divulgades en publicacions com per exemple *Arts et Métiers Graphiques* de París i *Gebrauchsgraphik* de Berlín. Assistí a classes de dibuix i pintura a l'Escola de la Llotja i al Cercle Artístic de Sant Lluç, per a completar la seua educació artística, i es relacionà amb Antoni Clavé, Mercè Llimona i Josep M. Mallol Suazo. Acabava la dècada quan es produí el seu descobriment dels plantejaments estètics de la Bauhaus, en col·laborar com a dissenyador a l'Exposició Internacional de Barcelona l'any 1929, on li va causar un fort impacte el pavelló alemany, construït per Mies van der Rohe, i els cartells de Paul Colin. El 1936 participà en els cursos organitzats per l'arquitecte Josep Lluís Sert a l'Ateneu Enciclopèdic de Barcelona, a partir dels quals amplia el seu coneixement del racionalisme. Durant la guerra civil formà part del Sindicat de Dibuixants i realitzà diversos cartells per a la Generalitat de Catalunya. Acabada la contesa es reincorporà a Seix-Barral, fins al 1947, any en què fundà la seua pròpia empresa: Filograf. Institut d'Art Gràfic, des d'on va poder desenvolupar unes propostes més personals i innovadores, treballant lliurement a partir d'unes fórmules, en les quals conflüen el collage, la pintura, la fotografia i la tipografia.

A la dècada dels anys cinquanta els seus treballs evolucionaren i assimilaren les pautes estètiques, entre surrealistes i informalistes, de *Dau al Set*, grup al qual l'uní una vinculació professional –publicà alguns números de la revista *Dau al Set*– i personal –per les seues col·laboracions amb alguns dels seus components, com per exemple amb Brossa, Tharrats, Tàpies, Ponç–, juntament a la influència de les propostes racionalistes dels arquitectes del Grup R i d'ADI-FAD, que mantenia unes pautes similars en el camp del disseny.

La dinamització provocada per aquests col·lectius en el món artístic l'estimulà a crear, l'any 1963, una línia editorial pròpia. Així, va sorgir PEN (Producciones Editoriales del Nordeste), que comptava amb Juan Eduardo Cirlot com a assessor literari. A pesar de la breu durada d'aquest projecte, li permeté assajar uns nous esquemes gràfics i tipogràfics, així com també diversificar la seua producció, i dissenyà il·lustracions per a cobertes de llibres, en les quals va evocar claus pictòriques de Miró i Picasso, i composicions tipogràfiques pures. Investigà també sobre enquadernacions estructurades a partir del color i la textura del paper. La trajectòria professional de Giralt Miracle es consolidà, als anys seixanta, amb l'inici en la seua obra, a partir de les experiències i coneixements acumulats, tres noves vessants en què continuà fins al final de la seua vida. La creació d'una sèrie d'alfabets de disseny propi, com el "Gaudi", amb el qual va obtenir el Delta de Oro d'ADI-FAD, i els que va denominar "Maryland", "Biblos" i "Helios". Les *plaquettes*, edicions en format reduït i tiratge limitat, que regalava per nadal o durant les vacances d'estiu a les seues amistats. I els *caleidoscopis*, creacions experimentals basades en la reiteració radial de gravats, impresos sobre una base de color irregular i inscrits en un perímetre circular. En tots aquests treballs de Giralt Miracle es reflecteix la influència d'els plantejaments derivats de les avantguardes, entre d'altres les propostes de Bruno Munari i Fornasetti; els collages surrealistes de Max Ernst; el formalisme japonès, la influència del qual s'evidencia en els *caleidoscopis* i en la seua conferència *La tipografia, un ikebana occidental*, titulada així per la seua analogia amb l'art de la composició floral japonesa. També sintonitzà especialment amb les creacions de Saul Steinberg, en particular amb les seues capçaleres, signatures falses, cal·ligrafies, tot un repertori gràfic animat per la ironia surrealista.

A l'obra de Ricard Giralt Miracle li han dedicat diverses exposicions, entre altres: *R. Giralt Miracle. Cinquanta anys de creació gràfica*, organitzada per la Fundació Miró el 1982, i *Amor por la letra. Ricard Giralt Miracle, sesenta años de creación gràfica*, que li dedicà la Real Academia de San Fernando de Madrid el 1992. Entre els museus que compten en els seus fons amb obres de Giralt Miracle, en destaquen la Bibliothèque Nationale de París, el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid o el Museu Frederic Marés de Barcelona.

L'exposició presenta la trajectòria professional de Giralt Miracle, des dels seus inicis a l'estudi de Seix-Barral, a la fi dels anys vint, fins a la producció realitzada als estudis de Filograf, posterior al 1947. La mostra incideix, especialment, en el treball de Giralt Miracle com a tipògraf, dissenyador d'alfabets tipogràfics com el "Gaudi" o el "Maryland", i com a editor. Completen la mostra una sèrie de *plaquettes* i *caleidoscopis* en què Giralt Miracle desenvolupà la seua particular concepció de la tipografia.

El conjunt de les obres pertany a la col·lecció de Pau i Daniel Giralt-Miracle, que han fet donació a l'IVAM d'una important mostra de *plaquettes* i altres creacions de Ricard Giralt Miracle.

Amb motiu de l'exposició s'ha editat un catàleg amb textos de l'escriptor, editor i dissenyador Andrés Trapiello i dels comissaris de l'exposició, Carlos Pérez i Patricia Molins.

IVAM CENTRE JULIO GONZÁLEZ

Guillem de Castro, 118 - 46003 València
Tel. (96) 386 30 00 - Fax (96) 392 10 94

De dimarts a diumenge de 11 a 20 hores
Diumenge, dia del Museu, entrada gratuïta
Dilluns tancat

LARA MARLE

L

a

Lara